

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิตบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง: กระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร
บัณฑิตวิทยาลัย

คณะผู้จัดทำ:

1. รศ.ดร.สุวิญ รักษ์ตย์
2. ดร.สันติราษฎร์ พวงมลิ
3. ดร.เชน เพชรรัตน์
4. ดร.ชมพูนุช ช้างเจริญ
5. นางวสุมดี นันตมาศ
6. ดร.กฤตสุขชิน พลเสนา

หน่วยงาน/ส่วนงาน: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1. ประวัติหน่วยงาน/ส่วนงาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดตั้ง ขึ้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2530 เพื่อจัดการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อผลิตนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา และปรัชญาให้มีคุณวุฒิและคุณสมบัติ (2) เพื่อผลิตพระภิกษุนักบริหาร นักพัฒนา นักวิจัย และนักเผยแผ่ตามหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา (3) เพื่อส่งเสริมการศึกษา ภาษา ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และปรัชญา และ (4) เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางพระพุทธศาสนาและปรัชญา ในเบื้องต้น บัณฑิตวิทยาลัยได้เปิดการเรียนการสอนเป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ใน 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาพุทธศาสนนิเทศ ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา และสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา โดยพระเทพปริยัติวิมล (แสวง ธมฺเมสโก) เป็นผู้มียุทธศาสตร์ในการดำเนินการก่อตั้งบัณฑิตวิทยาลัย และมีพระธรรมไตรโลกาจารย์ (พูนศักดิ์ วรรณทโก, ป.ธ.8, ศน.บ., M.A., Ph.D.) เป็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รูปแรก ปีการศึกษา 2545 สภามหาวิทยาลัยในการประชุมครั้งที่ 1/2545 เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 มีมติให้บัณฑิตวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาคฤหัสถ์รุ่นแรก ในสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา และสภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติเปิดหลักสูตรศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต ในการประชุมครั้งที่ 4/2548 วันพุธที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2548 เป็นรุ่นแรกในสาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยมีวิวัฒนาการเจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ ได้ย้ายสำนักงานที่ทำการจาก ตึก สว.ธรรมนิเวศ ชั้นที่ 5 วัดบวรนิเวศวิหาร มา ณ อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา นครปฐม

ในปัจจุบันคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย คือ พระสุทธิสารเมธี, ผศ.ดร. และมีการจัดการศึกษาทั้งหมด 4 หลักสูตร ได้แก่ (1) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2563) (2) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2563) (3) หลักสูตรศาสนศาสตร์

ดุขภูมิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.25563) และ (4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2563)

2. ที่มาและความสำคัญ

การผลิตบัณฑิตเป็นภารกิจสำคัญของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 1 การผลิตบัณฑิตและพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่เป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ตามแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2556-2565) และยุทธศาสตร์หน่วยงาน (Strategic agencies) ของบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการผลิตบัณฑิต และสร้างโอกาสทางการศึกษา จากผลประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในปีการศึกษาที่ผ่านมาของบัณฑิตวิทยาลัย มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดี ทั้งหมด 4 หลักสูตร ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร ประจำบัณฑิตวิทยาลัย จำเป็นที่ต้องพัฒนาต่อไป ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้คณาจารย์มีความเข้าใจเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อรวบรวมแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย

4. แนวทางการดำเนินการตามหลัก PDCA

ขั้นการวางแผน (Plan) การจัดการความรู้ เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ประจำหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย เริ่มต้นจากการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนรู้ (Knowledge Management) บัณฑิตวิทยาลัย วิเคราะห์การจัดการความรู้ โดยใช้แบบวิเคราะห์การจัดการความรู้ (KM-01) กรรมการ และเลขานุการ จัดทำแบบสรุปการวิเคราะห์การจัดการความรู้ (KM-02) จัดทำแผนการจัดการความรู้ ของบัณฑิตวิทยาลัย (KM-03) และมอบหมายให้ (1) รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์ (1) ดร.สันติราษฎร์ พวงมลิ (3) ดร.เชน เพชรรัตน์ (4) ดร.ชมพูนุช ช้างเจริญ (5) นางวสุนดี นันทมาศ (6) ดร.กฤตสุขชิน พลเสนทำหน้าที่ Facilitators

ขั้นดำเนินการ (Do)

ระยะที่ 1 การแสวงหาความรู้ ในการแสวงหาความรู้ มีการประชุม พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับ เรื่องของแนวทางการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย

ระยะที่ 2 การจัดการความรู้ให้เป็นระบบใน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ประจำหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย (1) เชิญผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ ด้านทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอน (2) อบรมสัมมนาบุคลากร ทางการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นติดตามประเมินผล และนำผลไปพัฒนา (Check-Act) ในขั้นนี้เป็นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ร่วมกันในองค์กร โดยการเปิดเวทีรับทราบเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ จากวิทยากร และตามคู่มือ รวมทั้งแลกเปลี่ยนปัญหาและแนวทางการการแก้ไขร่วมกันในด้านการเรียนการสอน ที่จะบูรณาการในรายวิชา ฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรวมทั้งปัญหา อุปสรรคอื่น ๆ ระหว่างคณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยภายใน เนื่องจากบัณฑิตวิทยาลัย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับนักศึกษาที่มีประสบการณ์ ด้านการศึกษาที่หลากหลายจากสถาบันต่าง ๆ และมีอาชีพหน้าที่การงานที่ดีมาก่อนเข้าศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจึง จัดการการเรียนการสอนที่ให้กับผู้เข้ามาศึกษา โดยจัดให้มีการเรียนการสอน ทั้งในภาคปกติ เรียนวันจันทร์-ศุกร์ และภาคนอกเวลาราชการ เรียนวันเสาร์-อาทิตย์ อีกทั้งยังเปิดให้ศึกษาการทำวิจัย ในระดับต่างๆ ตามความสนใจของผู้เรียน

ปัจจัยภายนอก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย การจัดอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับมหาวิทยาลัยในประเทศ และต่างประเทศเป็นประจำทุกปี จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาของอาจารย์และนักศึกษา

6. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

1. คณาจารย์มีการประชุมอาจารย์ประจำหลักสูตร และทำความเข้าใจในบางประเด็นปัญหาเรื่องของการกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร ที่ยังไม่ค่อยเกินไป
2. ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร

7. ประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

1. คณาจารย์มีความเข้าใจและนักศึกษา มีความรู้เรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายในการใช้สื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย